

9 listopada 2016 r.

Prof. dr hab. inż. Józef Nastaj
Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
Instytut Inżynierii Chemicznej i Procesów Ochrony Środowiska
Al. Piastów 42
71-065 Szczecin
e-mail: jonas@ps.pl

RECENZJA

rozprawy habilitacyjnej dr inż. Magdaleny Barbary CUDAK pt.: "Eksperymentalna i numeryczna analiza procesów przenoszenia w układach biofaza-ciecz-gaz w bioreaktorze z mieszałem" w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego oraz dorobku naukowego, dydaktycznego, i organizacyjnego

1. Dane podstawowe o Kandydatce

Dr inż. Magdalena Barbara CUDAK urodziła się 25 lutego 1975 r. w Szczecinie. Po ukończeniu studiów wyższych na Wydziale Technologii i Inżynierii Chemicznej Politechniki Szczecińskiej (od 2009 r. Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego (ZUT)) w 1999 roku, uzyskała stopień magistra inżyniera. Wykonała pracę dyplomową maderską w Zakładzie Inżynierii i Aparatury Chemicznej pod kierunkiem prof. dr hab. inż. Joanny KARCZ pt.: *Wnikanie ciepła w ogrzewanym płaszczowo mieszalniku cieczy*.

Po ukończeniu studiów doktoranckich (1999-2004) w październiku 2004 roku obroniła pracę doktorską zatytułowaną „*Wymiana ciepła i pędu w mieszalniku z niecentrycznie zabudowanym mieszałem*”, której promotorem była prof. dr hab. inż. Joanna KARCZ. W ramach realizacji pracy doktorskiej uzyskała częściowe dofinansowane KBN (projekt badawczy dla młodego badacza 2001/2002 oraz grant promotorski 2003/2004).

Dr inż. Magdalena Barbara CUDAK etatową pracę zawodową rozpoczęła 1 września 2004 r., zatrudniona na etacie asystenta w Zakładzie Inżynierii Chemicznej i Procesów Reaktorowych, a od 1 grudnia 2004 r. na etacie adiunkta na macierzystym Wydziale. Na stanowisku adiunkta jest zatrudniona do chwili obecnej.

Kandydatka posiada dyplom ukończenia dwusemestralnych studiów podyplomowych: *Zarządzanie projektem badawczym i komercjalizacja wyników badań* odbytych na Uniwersytecie Szczecińskim (2011/2012), także dyplom ukończenia trzysemestralnego, studium pedagogicznego dla studentów (1997-1999). Posiada certyfikat: *Certified Project*

Management Associate IPMA Level D, nr 395/2012, wydany przez Biuro Certyfikacji IPMA Polska, ważny do lipca 2017.

Uzyskała nagroda indywidualną II stopnia JM Rektora PS za pracę doktorską.

2. Dorobek naukowy

2.1. Ocena dorobku naukowego

Całkowity dotychczasowy dorobek Kandydatki składa się z 51 publikacji: rozprawa doktorska, 1 rozdział w monografii, 1 monografia, 17 publikacji z bazy **Journal Citation Report (JCR)**, 14 publikacji w innych recenzowanych czasopismach naukowych z listy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSzW) oraz 17 publikacji w krajowych (12) i międzynarodowych (5) pełnotekstowych materiałach konferencyjnych (w ramach prezentowania wyników badań na tych konferencjach).

Dorobek naukowy Kandydatki po uzyskaniu stopnia doktora składa się z 40 pozycji: 1 monografii, 1-go rozdziału w monografii, 14 publikacji z bazy **JCR**, 12 publikacji w innych recenzowanych czasopismach naukowych z listy MNiSzW, 11 publikacji w materiałach konferencyjnych oraz 1-go zgłoszenia patentowego.

Podstawą wystąpienia Kandydatki z wnioskiem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego (o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego) w dziedzinie nauk technicznych w dyscyplinie naukowej inżynieria chemiczna jest dzieło [H1] opublikowane w całości pt.: ***EKSPERYMENTALNA I NUMERYCZNA ANALIZA PROCESÓW PRZENOSZENIA W UKŁADACH BIOFAZA-CIECZ-GAZ W BIOREAKTORZE Z MIESZADŁEM*** (Wydawnictwo BEL Studio, Wydanie I, Warszawa 2016, ISBN 978-83-7798-601-1) oraz cykl publikacji powiązanych tematycznie [H2] do [H13].

Przegląd 13-tu publikacji, obejmujący dzieło główne (monografia) oraz cykl powiązanych tematycznie publikacji, w tym 6-ciu jednoautorskich, w których Habilitantka przedstawiła najważniejsze cele badań i wyniki uzyskane w poszczególnych pracach badawczych, składających się na przedmiot rozprawy habilitacyjnej, obejmuje analizę teoretyczno-doświadczalną następujących problemów naukowych:

- wpływu obecności biofazy na moc mieszania P , udział φ gazu zatrzymanego w cieczy oraz czasu przebywania t_R pęcherzy gazu w układzie trójfazowym, w którym fazą ciągłą była ciecz (wodny roztwór sacharozy), a fazami rozproszonymi - gaz (powietrze) oraz biofaza (zawiesina drożdży). W pracach [H1-H3; H8] przedstawiono badania dla trzech typów mieszadeł szybkoobrotowych (turbinowego Rushtona, turbinowego Smitha-CD 6, lub

mieszadła A 315) montowanych pojedynczo lub w kombinacji dwóch mieszadeł, stosując zmienność częstości obrotów n , objętościowego strumienia przepływu gazu V_g , ułamka masowego fazy ciekłej wodnego roztworu sacharozy x oraz ułamka masowego zawiesiny drożdży,

- wpływu typu mieszadła, częstości jego obrotów n , objętościowego strumienia przepływu gazu V oraz ułamka masowego fazy ciekłej wodnego roztworu sacharozy x na hydrodynamikę układu dwufazowego gaz-ciecz (powietrze-wodny roztwór sacharozy). W pracach [H1-H3; H5-H10] przedstawiono wyniki służące jako odniesienie w analizie wpływu obecności biofazy w układzie trójfazowym w porównaniu do układu bez czynnika biologicznego (układ dwufazowy),
- wpływu typu mieszadła, częstości jego obrotów n objętościowego strumienia przepływu gazu V_g na hydrodynamikę układu gaz-pseudofaza ciekła (prace [H1-H4]). Zawiesina drożdży w wodnym roztworze sacharozy stanowiła pseudofazę ciekłą wykazującą właściwości cieczy nienewtonowskiej (cieczy rozrzedzanej ścinaniem),
- wpływu mieszania mechanicznego, temperatury t , typu mieszadła, częstości jego obrotów n , objętościowego strumienia przepływu gazu V_g , początkowego ułamka masowego fazy ciekłej wodnego roztworu sacharozy x_o , na liczbę L i średnicę d_p komórek drożdży w czasie trwania bioprocessu (monografia [H1]).

Celem badań przedstawionych w monografii [H1] była doświadczalna i numeryczna analiza wpływu wybranych parametrów procesowych na przebiegające w reaktorze procesy przenoszenia w układzie trójfazowym: zawiesina drożdży-powietrze-wodny roztwór sacharozy. Badania eksperymentalne wykonała w zbiornikach w skali wielkolaboratoryjnej ($D=0,288$ m oraz $D=0,634$ m) z czterema standardowymi przegrodami, napełnianych cieczą do wysokości słupa cieczy równej średnicy wewnętrznej zbiornika.

Habilitantka omówiła w szerokim zakresie modele bilansu populacji: proste modele liniowe, modele nieliniowe oparte na wieku lub masie komórki oraz model wielowymiarowy uwzględniający zarówno wiek jak i masę komórki.

Przedstawiła również zalety i wady metod numerycznych stosowanych do rozwiązywania modeli matematycznych oraz zastosowanie bilansu populacji w procesach przemysłowych [H1; H1-H13].

Wyniki badań mocy mieszania Habilitantka opracowała w postaci zależności funkcyjnych uwzględniających wpływ liczby przepływu gazu Kg , liczby Fr , ułamka masowego x wodnego roztworu sacharozy oraz ułamka masowego zawiesiny drożdży c na względną moc mieszania w układzie wielofazowym, odniesioną do mocy mieszania

w układzie jednofazowym P_g/P_o . Podobnie ułamek masowy gazu zatrzymanego w cieczy φ Kandydatka opracowała w postaci zależności funkcyjnych uwzględniającej wpływ liczby przepływu gazu K_g , liczby Fr , liczby Mo , ułamka masowego x wodnego roztworu sacharozy oraz ułamka masowego zawiesiny drożdży c .

Rozprawa habilitacyjna dr inż. Magdaleny Barbary CUDAK wnosi wymierny wkład w rozwój inżynierii procesowej.

Najważniejsze, oryginalne osiągnięcia Kandydatki uzyskane w wyniku przeprowadzenia eksperymentalnych i numerycznych (modelowanie matematyczne) badań procesów przenoszenia w mieszanym mechanicznie układzie: biofaza-powietrze-ciecz są, moim zdaniem, następujące:

- i) eksperymentalne wyznaczenie wielkości globalnych dla układu bioreaktora z mieszadłem: mocy mieszania, ułamka gazu zatrzymanego w cieczy i czasu przebywania pęcherzy gazu w układzie trójfazowym, zawiesina drożdży-powietrze-wodny roztwór sacharozy, oraz w układzie dwufazowym bez biofazy. W wyniku wykonanych badań Habilitantka opracowała jakościowe i ilościowe zależności $P_g/P_o=f(K_g, Fr)$ [H10]; $P_g/P_o=f(K_g, Fr, x)$ [H2]; $P_g/P_o=f(K_g, Fr, x, c)$ [H1] oraz $\varphi=f(P_g/V_L, w_{0g}, x)$ [H3]; $\varphi=f(K_g, We)$ [H9]; $\varphi=f(K_g, We, x)$ [H6-H8]; $\varphi=f(K_g, We, x, M_0)$ [H2]; $\varphi=f(K_g, We, x, c)$ [H1]. Habilitantka stwierdza, że opracowane przez nią równania, w postaci powyżej wymienionych ilościowych zależności funkcyjnych, nie mają odpowiednika w literaturze przedmiotu,
- ii) numeryczne wyznaczenie wielkości lokalnych udziału φ gazu zatrzymanego w cieczy oraz średnicy d_{pg} pęcherzy gazu w układzie: gaz-pseudofaza ciekła w bioreaktorze z mieszadłem [H1; H4].
- iii) eksperymentalne wyznaczenie wielkości lokalnych liczby L i średnicy d_p kpmórek drożdży w układzie: zawiesina drożdży-gaz-wodny roztwór sacharozy w bioreaktorze z mieszadłem [H1].

Na podstawie przeprowadzonych badań doświadczalnych Kandydatka stwierdziła, że największy wpływ na hydrodynamikę układu trójfazowego biofaza-ciecz-gaz i dwufazowego ciecz-gaz ma częstość obrotów mieszadła n . Ze wzrostem częstości obrotów mieszadła n zarówno jednostkowa moc mieszania układu jednofazowego P_o/P_L jak i wielofazowego P_g/P_L oraz ułamek φ gazu zatrzymanego w cieczy wzrastają dwu- do czterokrotnie. Wielkość tego wpływu (na jednostkową moc mieszania i ułamek φ gazu zatrzymanego w cieczy) dodatkowo zależy od objętościowego strumienia przepływu gazu V_g i wzrasta ze wzrostem wartości V_g . Podobny wpływ, wzrostu częstości obrotów mieszadła zaobserwowano na zwiększenie wpływu ułamka masowego wodnego roztworu sacharozy x na ułamek φ gazu

zatrzymanego w cieczy. Przeprowadzone badania wykazały, że najkorzystniejsze warunki temperaturowe rozwoju drożdży (mikroorganizmów) zawierają się w przedziale 20-28 °C oraz początkowym stężeniu pożywki (sacharozy) porównywalnym ze stężeniem zawiesiny drożdży.

Jak nadmieniono powyżej, przeprowadzone przez Habilitantkę badania wniosły istotny wkład w rozwój wiedzy na temat procesów przenoszenia w złożonym układzie: biofaza-ciecz-gaz w badanych bioreaktorach z mieszadłem. W przypadku pozostałych czynników (typu mieszadła, częstości obrotów n , czy objętościowego strumienia przepływu gazu V_g) nie stwierdzono jednoznacznego ich wpływu na wzrost liczby L i średnicy d_p komórek drożdży.

Jedyna uwaga dyskusyjna, która nasuwa się podczas studiowania monografii to tytuł rozdziału 5., który mógłby być nieznacznie zmieniony, przykładowo do postaci: „ROZWIĄZANIA NUMERYCZNE MODELOWANIA MATEMATYCZNEGO PROCESÓW PRZEBIEGAJĄCYCH W BIOREAKTORZE”, co, wydaje się, byłoby poprawniejsze.

Sumaryczny IF według listy JCR, zgodnie z rokiem opublikowania, wynosi 15,511. Całkowita liczba punktów według listy MNiSzW wynosi 385, po obliczeniu punktów przypadających na habilitantkę: 224,93. Liczba cytowań publikacji, bez autocytowań, według bazy Web of Science (WoS): 67. Indeks Hirscha według bazy WoS: 5.

Kandydatka była kierownikiem grantu KBN w kategorii młodego badacza nr 7 T09C 029 21 w latach 2001/2002 oraz głównym wykonawcą grantu promotorskiego nr 4 T09C 065 25 w latach 2003/2004).

Dwukrotnie otrzymała nagrody JM Rektora ZUT (do 2009 roku PS) za osiągnięcia w pracy naukowej w latach 2005 i 2012.

W roku 2006 otrzymała medal Szczecińskiego Towarzystwa Naukowego „Amicus Scientiae et Veritatis”.

2.2. Ocena pozostałych prac naukowo-badawczych

Od początku działalności naukowej dr inż. Magdalena Barbara CUDAK związana jest z zagadnieniami wielorakich aspektów mieszania mechanicznego (przenoszenia pędu, ciepła i masy) w układach gaz-ciecz. Tematyka tych prac zestawiona w postaci 10-ciu współautorskich publikacji ([C4-C13]) w renomowanych czasopismach z obszaru inżynierii chemicznej, między innymi, w (*Industrial & Engineering Chemistry Research, Experimental Thermal and Fluid Science, Chemical Engineering Science, Chemical Papers, Chemical and*

Process Engineering) jest spójna z przedstawionym do oceny zestawem prac monotematycznych. Dotyczy to także rozdziału w monografii ([B1], innych recenzowanych czasopismach znajdujących się na liście MNiSzW ([D3-D6])) oraz recenzowanych pełnych artykułach konferencyjnych punktowanych według MNiSzW ([E7-E17]).

Powyżej przedstawiony pozostały dorobek Habilitantki stanowi dużą wartość naukową, uzupełniając główne osiągnięcia przedstawione w zestawie publikacji monotematycznych.

3. Działalność dydaktyczna

Dr inż. Magdalena Barbara CUDAK jest aktywnym nauczycielem akademickim. Prowadziła/prowadzi zajęcia dydaktyczne dla studentów trzech kierunkach studiów: *Inżynieria chemiczna i procesowa*, *Technologia chemiczna* oraz *Ochrona środowiska*, a także na kierunku *Biotechnologia* (Wydział Biotechnologii i Hodowli Zwierząt).

Prowadziła różnorodne zajęcia dydaktyczne:

wykłady (Systemy zarządzania środowiskowego, Zagrożenia cywilizacyjne i zrównoważony rozwój, Elementy bioinformatyki, Ocena oddziaływania na środowisko, Produkcja biopaliw, Podstawy materiałoznawstwa),

ćwiczenia audytoryjne (z przedmiotów: Procesy mechaniczne i urządzenia, Systemy zarządzania środowiskowego),

laboratoria i projekty z różnych przedmiotów.

Była promotorem 28 prac dyplomowych w tym 21 magisterskich i 7 inżynierskich, także wielokrotnie recenzentem prac inżynierskich i magisterskich: 33 prac magisterskich i 8 inżynierskich.

Jest promotorem pomocniczym pracy doktorskiej mgr inż. Moniki Musiał pt.: *Numeryczna i eksperymentalna analiza przenoszenia pędu w bioreaktorze z mieszadłem mechanicznym* od 2014 r.

W latach 2008-2011 była opiekunem roku studiów I stopnia na kierunku *Inżynieria chemiczna i procesowa* oraz w latach 2011-2012 studiów II stopnia na tym kierunku.

4. Działalność organizacyjna i popularyzatorska

Habilitantka brała udział 21 razy w międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych.

Warte podkreślenia jest czynne zaangażowanie Habilitantki w działalność organizacyjną w zakresie, w którym Jej to powierzano.

Brała czynny udział, jako członek Komitetu Organizacyjnego dwóch konferencji: **XII Ogólnopolskiego Seminarium „Mieszanie”**, Międzyzdroje 2011 oraz **XXI Ogólnopolskiej Konferencji Inżynierii Chemicznej i Procesowej**, Szczecin-Kołobrzeg 2013 (Zaangażowanie i pracowitość Habilitantki w organizacji tych Konferencji było wzorowe).

Była Recenzentem manuskryptu wysłanego do publikacji w czasopiśmie *Polish Journal of Technology* oraz kilku materiałów konferencyjnych zgłoszonych na XII Ogólnopolskie Seminarium „Mieszanie”, oraz XXI Ogólnopolską Konferencji Inżynierii Chemicznej i Procesowej.

W roku 2005 brała czynny udział w V Zachodniopomorskim Festiwalu Nauki, wygłaszając wykład z prezentacją dla uczniów szkół średnich. Wykład ten wygłosiła również na zaproszenie w Politechnice Koszalińskiej.

Habilitantka brała czynny udział w akcji promocyjnej macierzystego wydziału oraz w akcji rekrutacyjnej na kierunku inżynieria chemiczna.

5. Wniosek końcowy

Reasumując dokonania w ramach rozprawy habilitacyjnej, pozostały dorobek naukowy po doktoracie, osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzatorskie dr inż. Magdaleny Barbary CUDAK uważam, że zostały spełnione wymagania ustawy z dnia 14. 03. 2003 r. o tytule i stopniach naukowych oraz o tytule i stopniach naukowych w zakresie sztuki oraz w rozporządzeniu MNiSW z dnia 1.09.2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Zasługuje Ona, w całej pełni, na uzyskanie stopnia doktora habilitowanego. Wobec powyższego, na posiedzeniu Komisji Habilitacyjnej będę głosował za pozytywnym zaopiniowaniem wniosku o nadanie dr inż. Magdalenie Barbarze CUDAK stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie inżynieria chemiczna i skierowanie go do Rady Wydziału Technologii i Inżynierii Chemicznej Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie do końcowego etapu postępowania habilitacyjnego - nadania tytułu.

